

VIII. Český jazyk – mluvnice

(pondělí 16. 11. 2020)

1) Zde máte cvičení z minula pro kontrolu:

Nedávej (ty) mi to na stůl. **slovesný jednoduchý** Vilém se stal jeho pomocníkem. **jmenný se sponou** Nezapomínejte (vy, lidé) na vaše přátele. **sl. j.** Odcestoval by (on) do zahraničí. **sl. j.** Všichni stáli jako opaření. **sl. j.** Přestal naříkat (on) **sl. složený**, když mu František slíbil pomoc. **sl. j.** Nikdo nebude hlasovat proti. **sl. j.** Jdete (vy) s námi? **sl. j.** Tvoje ano nezní přesvědčivě. **sl. j.** Určitě (ty) budeš první. **jm. se sp.** Pokojík je uklizen. **sl. j. (je to sloveso v trpném rodě)** Vrabec frnk do křoví. **citoslovečný** Zuzka je nemocná **jm. se sponou** a (ona) leží doma. **sl. jedn.** Z hor jsme se vrátili (my) hodně unaveni. **sl. j.** Chtěl bych je navštívit (já). **sl. slož.**

2) Kontrola cvičení v sešitě: (druhy podmětu i přísudku)

Na tržnici prodávají (oni – lidé) tropické ovoce. **Po – všeobecný, Přs sl. j.** Když Jirka dokončil práci, **Po – vyjádřený, Přs. sl. j.** (on) odešel domů. **Po – nevyjádřený, Přs. sl. j.** Na zahradě jsme uviděli stromy obsypané ovocem. Mají tu výbornou polévku. Pro korunu by si nechal koleno vrtat. Povídají, že tu strašilo. Nezapomeňte si vzít na výlet teplé oblečení. Zítra půjdeme společně do kina. Nechci to dělat.

3) Začneme se zabývat rozvíjejícími větnými členy. Pročtete si žluté rámečky na straně 75. Vše jsme již probírali v loňském roce a v září znovu opakovali. Budeme tedy hlavně procvičovat.

K ruce si vezměte přehled větných členů (pomůcka již z loňska, v září jsme znovu rozdávali, ale nebyli zde asi všichni), kdo to nemá, ještě vám to zde uložím, tak si to můžete vytisknout.

Podle této pomůcky vždy při určování postupujeme po jednotlivých řádcích, nejprve podmět a přísudek (to jsme už nyní probrali a procvičili). Pak přívlástek (najdete podstatná jména a podíváte se, zda mají nějakou vlastnost – to je přívlástek PkS, PkN). Dále se ptáme slovesem – pokud to jde pouze pádovými otázkami, je to předmět Pt. Pokud se spíše hodí jiné otázky, je to některé z příslovečných určení.

Zpočátku můžete používat pomůcku, ale uče se to z paměti!

4) Do sešitu si napište tyto věty a určete v nich Po, Přs, Pk (přívlástek) a Pt (předmět):

Dotkl se mě studenou rukou.

Karel napsal dlouhý dopis svému bratrovi.

Poznali jsme jeho nedobré úmysly.

Nemocný Roman si musel doplnit náročné učivo.

Naše třída se zúčastnila celorepublikového finále ve vybíjené.

Naši žáci jsou výborní v této míčové hře.

Pokud někdo nebude na on-line hodině, pošlete mi to (jinak si to budeme kontrolovat společně).

Základní větné členy

Podmět – **Po** – ptáme se: kdo, co?

Přísudek – **Přs** – ptáme se: co dělá podmět?

Rozvíjející větné členy

Na podstatném jméně závisí:

Přívlastek – **PkS, PkN** – ptáme se: jaký, který, čím?

Na slovese závisí:

Předmět – **Pt** – ptáme se: pádovými otázkami kromě 1. p.

Příslovečné určení – **PUM** – místa – ptáme se: kde, odkud, kudy, kam?

PUČ – času – ptáme se: kdy, odkdy, dokdy, jak dlouho, jak často?

PUZ – způsobu – ptáme se: jak, jakým způsobem?

PUmíry – ptáme se: jak moc, nakolik, do jaké míry?

PUpříčiny – ptáme se: proč, z jaké příčiny?

PUúčelu – ptáme se: proč, za jakým účelem? (ABY)

PUpodmínky – ptáme se: za jaké podmínky?

PUpřípustky – ptáme se: i přes co?

Na slovese i podstatném jméně závisí:

Doplňek – **Do** – vlastnost podstatného jména za určitého děje (sám, rád)

Základní větné členy

Podmět – **Po** – ptáme se: kdo, co?

Přísudek – **Přs** – ptáme se: co dělá podmět?

Rozvíjející větné členy

Na podstatném jméně závisí:

Přívlastek – **PkS, PkN** – ptáme se: jaký, který, čím?

Na slovese závisí:

Předmět – **Pt** – ptáme se: pádovými otázkami kromě 1. p.

Příslovečné určení – **PUM** – místa – ptáme se: kde, odkud, kudy, kam?

PUČ – času – ptáme se: kdy, odkdy, dokdy, jak dlouho, jak často?

PUZ – způsobu – ptáme se: jak, jakým způsobem?

PUmíry – ptáme se: jak moc, nakolik, do jaké míry?

PUpříčiny – ptáme se: proč, z jaké příčiny?

PUúčelu – ptáme se: proč, za jakým účelem? (ABY)

PUpodmínky – ptáme se: za jaké podmínky?

PUpřípustky – ptáme se: i přes co?

Na slovese i podstatném jméně závisí:

Doplňek – **Do** – vlastnost podstatného jména za určitého děje (sám, rád)